

Dvojitý program

Dělnická otázka jest za dnešních dnů nejdůležitější otázkou světovou a rozřešení její bude největší událostí příštího století. Národohospodářské poměry závisí dnes úplně na dělnictvu a podle něho se mění a přetvářejí. Dělnictvo jest dnes nejdůležitějším živlem světovým, ono tvoří hlavní vrstvu národa, na kteréž jsou ostatní méně četné bohatší třídy závisly. Povázíme-li, že během posledních let dějí se všechny proměny úžasně rychle a že lid se stále vzdělává a pokračuje, uznáme, že rozřešení dělnické otázky nastane během velmi krátké doby.

Řady uvědomělého dělnictva, kteréž pro tuto společenskou změnu pracuje, stále se rozmnožují a den ode dne přibývá nových bojovníků za povznesení a zušlechtnění člověčenstva. Bohužel není tu jednoho mocného šiku, do jehožto řad by se tito bojovníci svorně stavěli. Mezi námi dělníky jest mnoho zásad, mnoho směrů, které se sobě křiklavě protíví a vzájemně odporují. Co jeden má za posvátné, to druhý nobama šlape, oč se jedna strana zasazuje, to druhá strana tupí a odmítá. Hlavní spor vede se přítomně mezi zastanci dělnictva i pionýry sociální opravy o to, má-li se převrat v lidstvu státi násilím a revolucí nebo cestou mírnou, zdali krví a mečem nebo vzdělaností a pokrokem, zdali má přejíti budoucí pokolení do nového ideálního státu přes tisíce a miliony mrtvol, přes řeky krve a hroby povražděných nebo branou osvěty, uvědomělosti a lidské důstojnosti, tak jak se na pokolení novověku sluší. Velká většina dělnictva pracuje pro tento druhý směr, který jest v pravdě člověka důstojný a jenž jest přirozeností člověku vrozen. Mezi zástupci toho směru nalezáme největší lidumily, muže, kteří opravdu vědí, co chtějí, oč se zasazují a co blízká budoucnost přinesíti musí. Lidé tito nejsou nepřátelé svých příliš horlivých spolubratrů z druhého tábora, netupí je pro jejich pochybený směr, uznávají jejich dobrou vůli a jsou spokojeni pouze dobrým vědomím, že snahy jejich jsou dobré a poctivé, třeba by nebyly uznávány. "Všeho s měrou" "čeho moc škodí" — jsou zásady, které se v životě již velmi často osvědčily.

Mezi lidem naším není na štěstí mnoho těch, kteří se dali strhnouti na nepravou cestu od několika přemrštěnců, kteří se domnívají, že se svět musí otáčet tak, jak si toho člověk přeje a nikoli tak jak přírodní zákony nařizují. Co není přirozené, co jest proti lidské povaze, to není možno nikdy provésti a třeba i násilím to bylo prosazeno, zvrátí se opět. Francouzská revoluce jest tu nejlepším dokladem. Dokud lid pod svými statečnými a rozumnými vůdci bojoval proti svým nelidským vyssavačům a utiskovatelům, dotud nadšeně vr-

hali se revoluční bojovníci do boje a s radostí objetovali své životy. Jakmile však zmocnilo se nadvlády několik násilníků, kteří chtěli udržovati lid v rozrušení tím, že mu každodenně strojili krvavá divadla — tu se jich lid ulekl a s hrůzou i ošklivostí od nich odvrátil. Základy republiky byly těmito přepjatci úplně podkopány a za několik roků podrobil se lid dobrovolně nadvládě Napoleonově. A to jediné proto, že svoboda národa francouzského nebyla budována na základech přirozených a že se lid její hrůzy zděsil. Přepjatost a fanatismus dovedou sice staré zřízení zvrátit, však nedovedou postaviti nového, lepšího.

Proto všecko násilnictví a krvelačnost dobré věci vždy více uškodí než prospějí. Lid chce si pomoci k lepšímu blahobytu, on se nechce mstít, nežádá si krve svých utlačovatelů. Lépe jest zvrátit trůn než zavraždit tyra, neboť pak povznesl by se na tentýž trůn demagog, vůdce nespokojenců. Jediné rozumným, moudrým jednáním lze se domoci svobody, rovnosti a opravdového blahobytu. Vzděláním vychováváme lid uvědomělý, lid, který si dovede navzájem porozuměti, který bude vždy svorně pracovati a toho vzdělání nabývá dítě ve škole, mladík pak a dospělý dělník ve své unii a v dělnických časopisech.

Denní Hlasatel nikdy nehájil zásady křiklavé přepjatosti a násilnictví. Poukazoval vždy, s které strany dělnictvu nebezpečí hrozí, nikdy však neradil k používání dynamitu, meče nebo revolveru, pokládaje něco podobného vždy za nesmysl, na kterýž rozumný dělník nedbá a kterýmž se některým lidem zbytečně hlavy pletou, jen aby jisté osoby dobyly si titulu "radikálních". Hlásal vždy, že hlavní spása dělnictva jest v uvědomělosti a pokročilosti, kteréž nabýti může v uniích a organizacích. Vybízěl dělnictvo k zakládání nových unií, k upevňování a sesilování těchto, ostatnímu obecnstvu pak kladl na srdce, aby organizovanou práci podporovalo, chce-li samo od dělníků podporováno býti. Nebrojil nikdy proti citům, jež jsou člověku vrozeny, doporučoval vzájemnost a svornost českého lidu zde v Americe i přátelské styky se starou vlastí českou. Touto cestou dobyt si přístup do všech českých domácností zde v Chicagu i v jiných městech a vstěpuje nyní dělnické zásady širokým vrstvám lidu. Svými zásluhami se *Denní Hlasatel* nikdy nevychloubal, jako se to děje u jiných časopisů, a té okolnosti, že jest pro své dělnické přesvědčení soudně stíhán, což jest proň velikou ctí, nikdy nepoužíval ku své agitaci, pokládaje to za nepoctivé. Zdali dělníci, již *Denní Hlasatel* vydávají, pracují s užitkem nebo se škodou, na to se nás ještě nikdo neptal a my jsme nikdy nikoho neprosili o žádnou zvláštní podporu mimo to, aby náš list byl odbírán. Pracovali jsme poctivě i

hájili vždy zásady poctivé a *Denní Hlasatel* vidí se nyní nucena prohlásiti, že na těchto svých zásadách i dále vytrvá a od nich neustoupí, ať se děje co děje.

Zert a pravda.

Rozumy kmotra Čmuchačka.

To sem si voddych dyž sem vylez z tý boudy, kam mně Čikákský Listy začarovaly proto, že sem volil nevodvisle a nechtěl sem se nechat vect na procházku k volebnímu osudí jako medvěd. Tak se stane všem, kerý nechtějí tancovat podle světového tčno pejpru, nebo poslušnost musí bejt, protože kam by to svět přived, dyby měl každej člověk mít svý vlastní přesvědčení a mínění. Vot toho sou tady jiný lidí, aby nás bossovali a my "národ" máme pouze poslouchat. Já vůbec rád poslouchám a to je u mě ta nejlepší vlasnost, kerou mam. Ať přidu sem nebo tam, do tý nebo do tý hospody, dycky se tam najde člověk, kerej tak laskavě mně veme do práhla a maltretýruje mně povídáním buť vo republikánech nebo demokrátech a jinejch pěknějch věcech, nebo mi začne široce a dlouze vykládat, co mam dělat anebo ne. Dybych nebyl tak vytečnej dresyrovanej poslouchat, při laskavosti a dvornosti mnohejch pánu, často bych dostal vyhazov anebo bití a proto že já nejsem podobnejch zábav velkým přítelem, kejvam na všecko a je to olerajt. Eště je to veliký štěstí, že takovejch lidí jako já, je v Čikáku velká věčina a že si myslěj svý, dyž někerej politikáň něco povídá a vedí kam se mřf. Amerika, kde celej život není nic jinýho, než retrere za dollarem, je prej eldorádem politikáňů, kerý mají svý idealy. To se zná že jó, ale ideál ten je dolar a noviny, kerý jim k těm politicejm dolarům nechť pomahat, sou prej zaprodaný i s botama. To sou gejmky co? — ale Čmuchačka nezmejelej, ten dovede rozeznat cukr vođ soli, třeba by ani neštudoval 40 let medicínu na universitě tunkabonskej. Vostatně časy se měnějí a lidí s nima. Já sem předevěrem psal tomu brodfresserovi hladu Succimu do Netálie, aby mi poslal recept na to trpění hladu, jak se to dělá, aby člověk moh 60 dní nejst, dyž vypře as půl náprsku lekvaru a potom veme celou legraci — či redakci vođ Čikákských Listů ke mně na vopakovačí hodiny a naučím je hladovět, že vobrátejí v tejdnu a budou jináč psát než dnes. Do toho času budu i já držet hubu, ale potom až budu umět hladovět, pak zalezu skutečně někam do boudy a pomyslím si: kúď báj bojs!

Tak národ český v Chicagu dělí se na kasty čili třídy:

1. Notáři.
2. Krejčovští bossové.
3. Hostinští.
4. Lid.

Není notář jako notář, náš notář je notář, jemu je to všecko jedno, obrátí i oltář.

Náš notář je přece notář, jedno je to jemu, za peníze podrobí se lakomec ten všemu.

Jaký rozdíl je mezi židem a potápěčem? — Následující: tento spouští se pod vodu, kdežto onen zas dopouští se podvodu.

Hle, jak po ulici, s hrdou pýchou v líci kráčí kys pán. Jak on jest zván. A kdo jest on?

jest to slou. Je to pár let, co za pár set koupil si lot. Nebylo slot, pozemek vstoup, tak každý troupe boháč se stal, dál kupoval, a když měl dost pro svou hodnost notář stal se.

S y n: Tatínku, dnes jsem tě slyšel u báru chválit.

O t e c: Taaak? Co se povídalo?

S y n: Že prý jsou na světě ještě větší lumpové než ty.

D í t ě: Mamínko, jest to pravda, že lidé pocházejí z prachu a v prach opět se obrátí?

M a t k a: Ano, milé dítě.

D í t ě: To tedy nigří pocházejí z uhelného prachu, že ano, mamínko?

1. Vy velmi špatně vypadáte.
2. Trpím na bezsenost.
3. Jak jste šťasten — pak vás alespoň nemůže nikdo okrást.

Uprchlý trestanec (při dopadení): Člověk se nemůže lidem nikdy zachovat. Nejprve mne zavřeli na 10 let pro vloupání a nyní opět mi přidali 5 roků pro vyloupání se ven. Co tedy mám nyní úbožák dělat?

Páni domácí mají sice své domy, ale svědomí často ne.

Rád věřím, že dívky a ženy v Anglii se opíjejí. Která pak ženská by nedovedla "mazat šišku"!

"Teprv chcete topit vodou?!" diví se náš pantáta, "tou přec topí se už dávno aspoň u nás kořata."

Chce-li herec dobře sehrát "mlynáře", nesmí se na to "vykašlat" už před představením.

Páni stavitelé, neutlučte mě, tážu-li se, patří-li všechny ty přezdívký v novinách v odbor stavitelství?

To je pak spravedlnost! Sára Bernhardtova dostala za jedno vystoupení kolik tisíc franků a já — 2 leta kriminál. Rošťák.

Co jen mají ty ženské pořad proti pití? Vědí, kdyby se nedal mužský "opít", bylo by na světě starých panen ještě víc.

Měl jste pravdu, bláto nemusilo se o zdejších volbách seškrabovat, ale kropit a mést jste měli přece jen stejně, neboť se na všech stranách tuze moc prášilo.

Dahomejské amazonky jsou dle líčení cestovatelů bojovnější než muži, čemuž já se pranic nedivím, protože jsou u nás též takové ženy.

Jaký rozdíl je mezi řečníkem a řečníkem? — Pražádný; oba často porazí vola.